

TOIVAKKA

Toivakan esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma

ja -kertomus keväällä 2025

Iv 2024-2025

SISÄLLYSLUETTELO

1 Yleistä.....	3
Opiskeluhuollon suunnitelma lv 2024-2025 tiivistelmä.....	4
1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista.....	6
1.1 Opiskeluhoitopalvelut Toivakassa.....	6
2 Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi.....	7
2. 1 Yhteisöllisen, monialaisen opiskeluhoitoryhmän (KOR) johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat.....	8
3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito).....	9
3.1 Asiantuntijaryhmä/ yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä.....	10
5.1.1 Kun huoli herää.....	10
3.1.2 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen.....	11
3.1.3 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen ohjeistus.....	11
4 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille.....	12
5 Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	13
6 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan oppimista ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa.....	13
7 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet.....	14
8 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	14
9 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen..	15
10 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä.....	15
11 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä.....	15
12 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi.....	16
13 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen	

oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille.....	16
14 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.....	17
14.1 Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle).....	17
14.2 Poissaolomalli.....	17
14.3 Toivakan perusopetuksen poissaolomalli.....	20
15 LÄHTEITÄ JA LINKKEJÄ.....	22
18 LIITTEET.....	22

1 Yleistä

Yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.

Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämässä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä opiskeluhoitossa tärkeää, ja koulu hyvinvointia ja oppimista vahvistavaa.

Opiskeluhoito luo koulu yhteisössä edellytyksiä avoimelle vuorovaikutukselle, huolenpidolle ja yhteenkuuluvuudelle.

Keski-Suomen alueellinen opiskeluhoitoyhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen sekä koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä. Yhteistyöryhmä valmistelee alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Suunnitelma pohjautuu alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitoyhteistyösuunnitelmiin ja se liitetään osaksi Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmaa. Opiskeluhoitosuunnitelma käsitellään valmistelun jälkeen vuoden 2023 syksyllä lasten, nuorten ja perheiden lautakunnassa ja aluehallituksessa. Suunnitelman hyväksymisestä päättää aluevaltuusto.

Opiskeluhoito tarjoaa kouluterveydenhuollon, opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluita. Opiskeluhoitoyhteistyön tavoitteena on edistää oppilaiden ja koko koulu yhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja oppilaiden osallisuutta.

Opiskeluhoitoyhteistyön toteuttamista, arviointia ja kehittämistä sekä oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytänteiden ja keskeisten tulosten kokoamiseksi laaditaan Toivakassa koulujen yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma. Suunnitelma pohjaa Toivakan kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan ja se laaditaan yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ja sitä tarkistetaan sekä tarkastellaan

lukuvuosittain. Opiskeluhoitosuunnitelma korvaa aiemman opiskeluhoillon paikallisen opetussuunnitelman.

Opiskeluhoolto kuuluu kaikille toimijoille ja on tärkeä osa koulujen toimintakulttuuria.

Opiskeluhoillon suunnitelma lv 2024-2025

Tiivistelmä

Opiskeluhoitosuunnitelma on laadittu yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä (KOR) kouluterveydenhoitajan, hänen esihenkilönsä, nuorisovastaanoton sosiaalihoajaan sekä perusopetuksen erityisopettajien, NEPSY-ohjaajan, koulujen apulaisjohtajien sekä rehtori-sivistysjohtajan yhteistyöllä.

Kouluterveydenhuollon yhteisöllinen opiskeluhoillon osuus tulee olla 15 % kouluterveydenhoitajan työajasta. Kouluterveydenhuoltoa määrittelee ainoastaan se mitä aluehallintovirasto valvoo. Muut tehtävät voidaan sopia koulujen kanssa työhön annettujen resurssien puitteissa.

Kouluterveydenhoitaja on vaihtunut syyskuussa 2024. Kouluterveydenhoitaja Tuuli Sillgrenin sijaisena aloitti Jenni Saviniemi.

Ostopalvelopsykologi ei ole jatkanut, vaan psykologipalveluita saadaan koulukuraattorin konsultoinnin kautta ainoastaan tutkimustyöhön.

Koulukuraattori on Toivakassa maanantaisin ja tiistaisin sekä osallistuu yhteisölliseen opiskeluhoiltotyöhön (KOR) joko läsnäolevana tai etäyhteyksin. Yhteisöllinen työ on tärkeää ja merkityksellistä, siihen panostaminen, kehittäminen ja ideointi jatkuu edelleen yhteistyössä koulujen henkilökunnan ja yhteistyötahojen kanssa.. Koulukuraattori tekee yksilökohtaista opiskeluhoiltotyötä yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, koulun henkilökunnan sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Ohjautuminen palveluun voi tulla oppilaan huoltajalta, muilta opiskeluhoiltopalveluiden työntekijöiltä tai koulun opetushenkilöstöltä tai NEPSY-ohjaajalta. Toiveena on, että saataisiin aiempaa enemmän panosta yhteisölliseen ja ennaltaehkäisevään työskentelyyn alkaneen lukuvuoden aikana.

Yhteisöllisen opiskeluhoiltotyön vuosikello yhdistetään hyvinvoinnin vuosikelloon. Näin toimien saadaan vahvistettua opiskeluhoillollista ja hyvinvoivaa koulujen toimintakulttuuria.

Opiskeluhoillon ohjausryhmä asetti (26.8.) alkaneen lukuvuoden KOR- opiskeluhoillon vuosikelloon toiminnallisia tavoitteita

Elo-syyskuu

- yhteistyön tehostaminen Kankaisten koulun kanssa-> oppilaskohtaamiset ja toiminta koulukeskuksessa Kankaisten liikuntapäivän yhteydessä
- opiskeluhoillon työntekijöiden osallistuminen kodin ja koulun kohtaamisiin 24.9. vanhempainillassa sekä kodin ja koulun päivänä 29.9.

- koulun hyvinvoinnin teema tiimin kokoontumisiin osallistuu mm. koulukuraattori
- opiskeluhuollon työntekijöiden kanssa käydään yhdessä läpi myös uuden poissaolomallin käytänteitä
- 20.9. mennessä avataan tuen tason asiakirjat oppilaille

Lokakuu

- tarkasteltavien ilmiöiden kartoitus; mukana myös huoltajien ja oppilaiden edustus
- kuraattorilla käytössä kyselypohjia, joilla kartoitetaan asioita, mitkä sujuvat, toimivat tai haastavat

Marraskuu

- Hyvinvointialueelta tulossa yhtenäinen toimintamalli/-_kysely 5. luokan terveystarkastuksiin
- toteutetaan oppilaille hyvinvointikysely, jonka sisältö liittyy kiusaamiseen sekä muihin ajankohtaisiin hyvinvointia tukeviin asioihin, kuten ruokailu, päihteet yms.
- oppilaiden poissaolojen seuranta, WilmaNoti ja poissaolojen puuttumisen käytänteet (ml. jos huoltaja kieltäytyy yhteistyötä)
- MOVE-mittaustulokset molemmat koulut

Joulukuu

- Hyvinvointikyselyn tulokset sekä ajassa olevat ilmiöt_> toimintasuunnitelman kirjoittaminen alkuvuodeksi

Tammi- maaliskuu

- ajankohtaisiin asioihin liittyvät toimenpiteet

Huhtikuu

- valtakunnallisen kouluterveyskyselyn toteutus
- toimintavuoden arviointia

Toukokuu

- nostot ja tavoitteet seuraavalle toimintakaudelle

Moniammatillinen, yhteisöllinen sekä yksilöllisen opiskeluhuollon yhteistyö on tärkeää aidosti ja kouluarjessa näkyen. Tiedonvaihtoon liittyvien käytänteiden eri lainsäädäntöjen tuomat haasteet kuormittavat yhteistyötä ja yhteistyö toteutuukin usein vain yksilöllisissä opiskeluhoitoryhmissä. Lapset ja nuoret hyötyisivät toimivasta, ennaltaehkäisevästä, ilmiölähtöisestä yhteistyöstä. Ennaltaehkäisy olisikin keskeisesti tärkeä toimintaperiaate kaikessa opiskeluhoollollisessa työssä.

Nuorisovastaanotto toimii koululla osan viikkoa ja nuorisovastaanoton työntekijöitä konsultoidaan ja pyydetään oppilaspalaveriin mukaan. Huolen kartoittamisvaiheen työskentelytapoja kehitetään edelleen.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän (KOR) työn tavoitteet ja suunta, johtaminen, toimintatavat ja kokoonpano tulee olla selkeitä ja yhteisöllistä toimintakulttuuria kehittäviä. Opiskeluhuollon palveluita tarjoavien työntekijöiden esihenkilöt kuuluvat koulujen opiskeluhuollon ohjausryhmään ja työntekijät koulujen yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään. Toivakassa nämä kaksi eri ryhmää tosin muodostuvat samoista henkilöistä. Hyvinvointialueen työntekijöiden esihenkilöitä kutsutaan

yhteisöllisen opiskeluhuollon kokouksiin tarpeen mukaan. Samoin huoltaja- ja oppilasedustusta tai muita yhteistyökumppaneita (koulunuorisotyö, poliisi, etsivä nuorisotyö ym.).

Opiskeluhuollon ohjausryhmän perustehtävänä on seurata, suunnitella, kehittää ja arvioida alueen lasten ja nuorten oppimisen ja koulunkäynnin sekä psykososiaalisen hyvinvoinnin toteutumista koko opinpolun jatkumolla. Painopiste on ennakoivassa kehittämistyössä. Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa myös opiskeluhuollon kehittämisestä. Oppilashuollon ohjausryhmään, kuten KOR-ryhmäänkin kuuluvat rehtori-sivistysjohtaja; koulujen apulaisjohtajat; koulukuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja, koulujen erityisopettajat sekä hyvinvointisuunnittelija ja NEPSY-kasvatusohjaaja ja hyvinvointialueen opiskeluhuollon esihenkilöt tarpeen mukaan.

1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot molemmilta koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja koulu yhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan sekä kouluyksiköiden määrä, koulujen oppilasmäärä että toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotasaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota kootaan myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

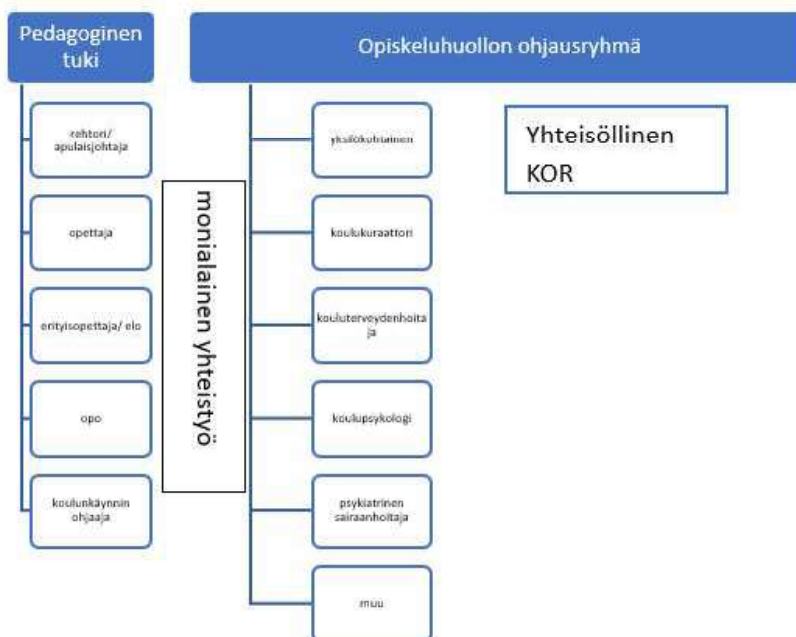
1.1 Opiskeluhoitopalvelut Toivakassa

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

- Kouluterveydenhoitajan htv Toivakassa on 0.9
- Koulukuraattorin htv Toivakassa on 0.4
- Psykologipalveluita ei henkilötyövuosina ole saatavilla kuin psykologin tutkimusten tekemiseen ostopalvelun. Psykologipalveluiden tarpeenarvioinnin tekee koulukuraattori.
- Koululääkäri Toivakassa on 0.1
- Lisäksi opiskelijoita tukevia palveluita ovat mielenterveys ja päihde- perustason palvelut nuorisovastaanotolta henkilötyövuosina 0.4.

2 Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoolto) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjän opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Toivakassa opiskeluhuollon ohjausryhmänä toimii koulujen yhteinen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä (KOR).

Yllä olevassa kuvassa kuvataan monialaista yhteistyötä, jolla oppilaiden oppimista, koulunkäyntitaitoja sekä hyvinvointia tuetaan. Pedagogista tukea antavat kaikki opetushenkilöstöön kuuluvat, opiskeluhuollon palveluita tarjoavat hyvinvointialueen opiskeluhuollon työntekijät. Opiskeluhoito kuuluu kaikille koulujen opetushenkilöstössä ja kunnan omia opiskeluhuollon palveluita tarjoaa lisäksi NEPSY-kasvatusohjaaja. Koulujen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän muodostavat kaikki edellä mainitut yhdessä.

Koulujen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä KOR

Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä (KOR) vastaa yhteisöllisestä opiskeluhollost. Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa toimintakulttuuria, jolla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta.

KOR- kokoukset pidetään koulukuraattorin ja kouluterveydenhoitajan Toivakka-päivien mukaan maanantai- tai tiistai- iltapäivänä klo 15-16 kerran kuukaudessa. Mukaan työntekijöiden lisäksi kutsutaan huoltajaedustus sekä tarpeen ja sopivien asioiden tullen lapsi- ja nuorisosedustus sekä koulun ulkopuolisia yhteistyökumppaneita. Kaikkien erityisopettajien läsnäolo KOR-kokouksissa on tärkeää. Kankaisten koululle pystytään järjestämään etäyhteys.

Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä

Erlaisissa kokoonpanoissa kokoontuva monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä vastaa yksittäistä oppilasta/opiskelijaa koskevasta opiskeluhollost. Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito voi olla tarpeellista oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon tuen järjestämiseksi.

2. 1 Yhteisöllisen, monialaisen opiskeluhoitoryhmän (KOR) johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Toivakassa yhteisöllinen, monialainen opiskeluhoito järjestetään koulujen yhteisenä ja tiiviissä yhteistyössä yhtenäisellä opinpolulla.

Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmän kokoonpano toimii samalla kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmänä.

Koulujen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän (KOR, molempien koulujen yhteinen) tehtävänä on oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä oppimisympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä edistävä työ, oppilashuollon suunnittelu ja kehittäminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmia ehkäisevä työ.

Yhteisöllinen opiskeluhoito on kaikkien vastuulla. Hyvä yhteistyö oppilaan ja kodin kanssa pohjautuu luottamukseen. Opettaja toimii kouluarjessa oppilaan lähimpänä aikuisena ja toimii täten arvokkaassa asemassa paitsi oppimisen myös muun hyvinvoinnin tukijana.

Luottamussuhdetta oppilaaseen ja tämän huoltajiin rakennetaan ensikohtaamisesta alkaen.

Tärkeä viesti luottamuksen rakentamisen näkökulmasta oppilaalle ja tämän vanhemmille on se, että opettaja arvostaa perhettä omien asioidensa asiantuntijana. Vaikeuksienkin keskellä inhimillisyyden, luottamus sekä voimavarojen ja vahvuuksien etsiminen luovat hyvää pohjaa toimivalle yhteistyölle.

Koulujen yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään (KOR) kuuluvat koulujen apulaisjohtajat puheenjohtajina, erityisopettajat, NEPSY-kasvatusohjaaja, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori sekä tarvittaessa rehtori. KOR-ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa, kuukauden viimeisenä keskiviikkona klo 15-16.

KOR-ryhmään kutsutaan edellisten lisäksi osallistumaan koulujen johtoryhmä, luokan- ja aineenopettajia, eri erityistehtävistä vastaavia, huoltajia, oppilaita ja/tai yhteistyökumppaneita tarpeen mukaan, riippuen käsiteltävistä asioista.

Poissaolojen ennaltaehkäisyyn ja suunnitelmalliseen seurantaan (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) sekä poissaoloihin puuttumiseen Toivakassa on laadittu [poissaolomalli](#), minkä tarkentamiseksi on kuvattu poissaolomallin edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle. (Kohtaan tulossa mahdollisesti muutoksia sitouttavan koulu yhteistyön toimintamallia koskevan perusopetuslain muutoksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden vastaavan uudistuksen myötä).

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen kuvataan koulujen järjestyssäännöissä: [koulukeskuksen järjestyssäännöt](#) ja [Kankaisten kyläkoulun järjestyssäännöt](#).

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa kuvataan koulujen vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa.

3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoillossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisussa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoillon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai

opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu tai jolle huoli herää. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan ja hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asiantuntijaryhmään voi kuulua myös muita tarvittavia yhteistyötahoja.

3.1 Asiantuntijaryhmä/ yksilökohtainen opiskeluhooltoryhmä

5.1.1 Kun huoli herää

Jokainen opettaja ja ohjaaja kohtaa työssään hetkiä, jolloin huoli oppilaasta herää. Huoli voi liittyä oppimiseen tai esimerkiksi oppilaan kotielämään tai sosiaalisiin taitoihin. Huolen herätessä tärkeää on nopea yhteydenotto kotiin. Hyvä käytäntö on sopia tapaaminen tai puhelinkeskustelu aika oppilaan huoltajan kanssa. Puheluun tai tapaamiseen opettajan on hyvä valmistautua konkreettisesti huoli ensin itselleen kirjaamalla vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- Mistä olen huolissani?
- Mistä huoli on syntynyt? - konkreettisia esimerkkejä tapahtumista
- Minkälaista apua toivon huoltajilta?

Puhelun aikana tai välittömästi sen jälkeen on hyvä koota puhelimesta keskustellut ja mahdollisesti sovitut asiat Wilmaan, jotta niihin voidaan tarvittaessa myöhemmin palata.

Varsinainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti ja vastuu koollekutsumisesta kuuluu sille henkilölle, kenellä huoli oppilaasta on herännyt. Ensisijaisesti työtehtävien puolesta ryhmän kokoaminen kuuluu luokan- aineen- erityisopettajalle tai luokanvalvojalle. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä lastaan käyttämästä opiskeluhuollon palveluita, mutta yhteistyö huoltajien kanssa ryhmää kootessa on välttämätöntä ja huoltajalta pyydetään lupa ryhmän kokoonpanoon. Ryhmään kuuluvat kussakin yksittäisessä tapauksessa ainoastaan sellaiset henkilöt (asiantuntijat), joille asia välttämättä kuuluu.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon prosessimalli

1 Huoli oppilaan hyvinvoinnista herää (opiskeluhuollon konsultaation mahdollisuus)
1.1 Tilanne selviteltävissä keskusteluin ja huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön voimin
1.2 Yhteys kotiin
2 Huoli jatkuu: asiantuntijaryhmän kokoaminen
2.1 Asiantuntijaryhmän kokoaminen
3 Tilanne vaarantaa vakavasti lapsen kasvua ja kehitystä tai epäily lapsen kohdistuneesta rikoksesta: Lastensuojeluilmoitus tai rikosilmoitus sekä konsultaation mahdollisuus

3.1.2 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan, tai hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä.

Asiantuntijaryhmän kokoamisesta on mahdollista konsultoida opiskeluhuollon työntekijöitä, jotta nämä voivat auttaa pohtimaan ryhmän kokoonpanoa, mutta myös huoltajien oma näkemys paikalle kutsuttavista henkilöistä otetaan huomioon. Monialaiseen asiantuntijaryhmään kuuluu aina sekä opetushenkilöstöä että opiskeluhuollon palveluiden edustajia sopimuksen mukaan.

Huoltajien, lapsen sekä opettajan ja muun henkilökunnan lisäksi paikalle voidaan kutsua muita lapsen asioissa mukana olevia toimijoita esimerkiksi terveydenhuollosta ja erikoissairaanhoidosta.

Oppilas voi ikä ja kehitystaso huomioiden osallistua osittain tai kokonaan.

Ennen ryhmän kokoontumista sekä vähintään kokouksen alkaessa huoltajille ja oppilaalle selvitetään kokoonpanon tarkoitus ja osallistujat, pyydetään lupa (kirjallisesti).

3.1.3 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen ohjeistus

Ennen asiantuntijaryhmän kokoontumista työntekijät sopivat siitä kuka johtaa puhetta.

Lukuvuosiarviointi: pj ei tarvitse olla erkka, mutta se joka kutsuu koolle, toimii puheenjohtajana; sovitaanko muistion kirjoittaja koulun väestä vai voisiko olla myös opiskeluhuollon työntekijä? Sovitaan ennen palaverin alkua. huomio;opiskeluhuollon palveluiden työntekijät kirjaavat asiantuntijaryhmässä sovitut asiat asiakas/potilastietojärjestelmiin, joten toiveena on että muistion kirjaisi koulun väestä joku tuplankirjaamisen vuoksi.

Jokaisen työntekijän tulee valmistautua tapaamiseen miettimällä etukäteen mitkä ovat ne asiat, jotka juuri hänen tulee ottaa puheeksi.

Puheenjohtaja aloittaa tapaamisen kertomalla miksi ollaan paikalla, esittelemällä läsnäolijat ja käymällä läpi tapaamisen etenemisjärjestyksen.

Ensimmäinen puheenvuoro annetaan lapselle ja tämän huoltajalle, miten he itse näkevät ja kokevat lapsen tilanteen.

Seuraavaksi **eri työntekijät kertovat** omat näkemyksensä ja kokemuksensa vuorollaan; tärkeää tässä on konkreettisten esimerkkien kertominen.

Perheelle on hyvä antaa tilaa esittää kysymyksiä lapsen tilanteesta.

Kun näkemykset ja kokemukset on kootusti käyty läpi, suunnitellaan **tarvittavia tukitoimenpiteitä ja jatkotoimia**.

Kokoontumisen päätteeksi **vedetään yhteen** kokoontumisen sisältö ja sovitut jatkotoimenpiteet. On yleistä, että tilanteen seuraamiseksi sovitaan seurantalaveri tilanteeseen sopivan ajan päähän.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisesta laaditaan **opiskeluhooltokertomus**.

On syytä muistaa, että koulun ja opiskeluhoollon velvollisuus on järjestää oppilaan tukemiseksi tarvittavat tukitoimet, joten esim. resurssikysymykset ja konkreettiset koulupäivän järjestelyt eivät kuulu käsiteltäviksi tässä tapaamisessa. Tarvittavien järjestelyiden suhteen voidaan järjestää neuvotteluja myöhemmin.

Mikä oppilaan tueksi käytettävissä olevat resurssit eivät ole selvillä tapaamisen hetkellä, ne selvitetään jälkikäteen.

Yksilöllisen opiskeluhooltopalaverin runko

1. Todetaan osallistujat ja pyydetään lupa kokoonpanolle oppilaalta ja huoltajilta
2. Todetaan palaverin tarkoitus
3. Aikataulu
4. Aiheen käsittely
 - kodin puheenvuoro
 - koulun puheenvuoro
 - opiskeluhoollon työntekijöiden puheenvuoro
5. Yhteenvedo, sovitut toimenpiteet ja vastuut
6. Seuranta

Lukuvuosiarviointi: Käytävä palaveriohje lukuvuoden alussa läpi koko opetushenkilöstön kanssa; erkkojen johdolla myös tiimeissä alkusyksystä läpi ja aina uuden opettajan tullen muistaa perehdytyksessä; erkkä useimmissa paikalla, mutta palaverin koolle kutsuja toimisi puheenjohtajana

4 Opiskeluhooltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhooltorekisterille

Opiskeluhooltokertomus laaditaan Wilmaan, jossa se säilytetään oppilaan koko perusopetuksen ajan. Oppilaan muuttaessa eri paikkakunnalle kesken perusopetuksen, häntä koskevat asiakirjat mukaan lukien opiskeluhooltokertomukset, siirretään uuteen kouluun ja arkistoidaan pois Wilmasta. Opiskeluhooltosuunnitelmia ei tulosteta paperille. *huomio; opiskeluhooltokertomus on salassa pidettävä asiakirja, joten sitä ei voi siirtää sellaisenaan vaan tieto siirretään ainoastaan yksilöidysti luvalla.*

Oppilaalla itsellään (ikä ja kehitystaso huomioiden) sekä hänen huoltajallaan on pääsy Wilmassa itseään koskeviin opiskeluhoitokertomuksiin.

Rehtori-sivistysjohtaja vastaa opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomuksista.

5 Tarvittavan opiskeluhoitokertomuksen järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opiskeluhoito ei ole kurinpitoa, mutta oppilaalla on oikeus opiskeluhoitokertomukseen kurinpitotoimen tai opetukseen osallistumisen epäämisen (määräaikainen erottaminen) yhteydessä. Käytännössä oppilaalle ja hänen huoltajalleen ilmoitetaan tästä oikeudesta ja oppilas ohjataan koulukuraattorin palveluihin. Koulukuraattori järjestää mahdollisuuden tapaamiseen joko samana tai seuraavana koulupäivänä. Koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja osallistumat opiskeluhoitokertomuksen tuen tarjoajina kasvatustieteidenkeskustelun (KAKE) mukaisiin kasvatustieteidenkeskusteluihin.

6 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan oppimista ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Terveystarkastaja jakaa THL:n ”Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa” -lomakkeet oppilaille kotiin vietäviksi hyvissä ajoin ennen laajoja terveystarkastuksia. Kotona huoltajat ja 8.luokkalaiset oppilaat allekirjoittavat lomakkeelta tiedonsiirtoluvan ja täyttävät omat osuutensa lomakkeesta. Lomake palautetaan kouluterveydenhoitajalle yhdessä muiden terveystarkastuksessa käytettävien esitietolomakkeiden kanssa ja terveystarkastaja toimittaa tiedonsiirtoluvalla varustetut lomakkeet opettajan/luokanvalvojan täytettäväksi. Opettaja täyttää lomakkeet ja antaa ne kouluterveydenhoitajalle.

Terveystarkastuksessa huoltaja ja oppilas näkevät lomakkeen ja sen teemoista keskustellaan osana oppilaan kokonaisvaltaista terveyden ja hyvinvoinnin arviota. Mikäli tarkastuksessa nousee esiin asioita, joita opettajan olisi hyvä tietää, niin siirrettävistä tiedoista sovitaan yhdessä ja kouluterveydenhuollon toimija kirjaa ne lomakkeelle kohtaan ”Opettajalle annettavat tiedot”. Tässä kohtaa tarvitaan huoltajalta myös uusi allekirjoitus tiedonsiirtoa varten. Lomake toimitetaan siis vielä takaisin opettajalle nähtäväksi, mikäli kouluterveydenhuollolla on opettajalle tarpeellisia ”terveysiä” oppilaan opetuksen, yksilöllisten tarpeiden huomioimisen tai tuen järjestämisen kannalta.

7 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Erityisruokavalion ilmoittamiseen on käytössä ["Ilmoitus erityisruokavaliosta päivähoitossa/koulussa"](#) -lomake, jonka löytää kunnan kotisivuilta ja koulujen Peda.net-sivuilta. Huoltajat täyttävät lomakkeen itse kotona ja toimittavat sen kouluruokalaan. Erityisruokavalio terveydellisistä syistä (esim. hankalat allergiaoireet), on edellyttävä terveydenhuollosta saatavaa todistusta.

Todistusta ei ole edellytetty laktoosittoman tai kasvisruokavalion saamiseksi. Sen sijaan huoltaja täyttää lomakkeen myös lapsen tarvitsemasta uskonnollisiin/eettisiin syihin perustuvasta ruokavaliosta. Huoltajan vastuulla on ilmoittaa ruokavaliossa tapahtuvat muutokset suoraan keittiölle.

Koulupäivän aikaisiin lääkityksiin liittyen on käytössä "Koululaisen lääkehoidon yksilöllinen suunnitelma" -lomake. Lomake löytyy koulun Peda.net-sivuilta kohdasta [tärkeitä lomakkeita](#). Huoltajat täyttävät lomaketta ensin kotona ja ovat yhteydessä kouluun, jossa lomake laaditaan yhteistyössä loppuun opettajan/ohjaajan kanssa. Sopimukseen määritellään mm. tiedot lääkkeestä, lääkehoitoon perehdyttämisestä, sekä missä tilanteissa lääkettä käytetään ja miten toimitaan lääkityksen tapahduttua. Vanhemmillä on vastuu lääkkeiden voimassaolosta sekä hävityksestä. Lääkehoidon suunnitelmaa päivitetään tilanteen muuttuessa ja on vanhempien vastuulla ilmoittaa muutoksista opettajalle ja kouluterveydenhuoltoon. Kopio lääkehoitosuunnitelmasta on rehtorin kansliassa.

8 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoitoon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoitossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

9 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Lukuvuoden 2024-2025 opiskeluhuoltosuunnitelman laatimista on käsitelty opiskeluhuollon ohjausryhmässä, johon kuuluvat sekä opiskeluhuollon palveluita tarjoavat työntekijät sekä opetushenkilöstöstä rehtori, koulujen apulaisjohtajat ja erityisopettajat. Opiskeluhuoltosuunnitelma on laadittu yhteiskirjoittaen.

Yhteisöllinen, monialainen opiskeluhuoltoryhmä (KOR) käsittelee lukuvuoden ensimmäisessä kokouksessaan laadittua opiskeluhuoltosuunnitelmaa ja kokoaa suunnitelman pohjalta askelmerkit suunnitelman konkretisointiin ja toteuttamiseen arjessa.

10 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Opiskeluhuollon käytänteet ovat osa perehdytystä ja jokaisen lukuvuoden alkua. Opiskeluhuoltosuunnitelma on opetushenkilöstön luettavissa ja kommentoitavissa sekä opiskeluhuollon käytänteitä koskevat ohjeet kaikkien saatavilla (Wilma, Pedanet, Drive).

11 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Tehostetun ja erityisen tuen valmisteluvaiheessa opettaja/opettajat konsultoivat opiskeluhuollon työntekijöitä puhelimitse tai sopien konsultointiajan. Tarvittaessa pedagogisen selvityksen yhteydessä voidaan pyytää myös lääkärin lausunto, jos oppilaan terveydentila tai muut syyt edellyttävät erityisen tuen päätöstä.

Sairaalaopetuksen yhteydessä opiskeluhuollon moniammatillista yhteistyötä tehdään tarpeen mukaan.

Opiskeluhuollon toimijat ja muutkin hyvinvointialueen peruskouluikäisten kanssa työskentelevät voivat myös kysyä neuvoa Kukkulan sairaalakoulun konsultoivalta psykologilta tai kuraattorilta. Koulunkäynnin haasteet voivat liittyä esimerkiksi kiusaamiseen, haastavaan käytökseen, tarkkaavuuden- ja toiminnanohjauksen pulmiin, mielenterveyden haasteisiin tai koulua käymättömyyteen. Konsultaation voi tehdä nimettömänä tai nimellisenä, jolloin on kysyttävä lupa huoltajilta.

12 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Koulunuorisotyö sekä vapaa-ajan palveluiden, nuorisotyön, lastensuojelun sekä etsivä nuorisotyöntekijä ovat kutsuttaessa yhteistyöhön tarpeen ja yksilöllisen arvioinnin mukaan. Nuorisovakan toimintaa kehitetään osana monialaista yhteistyötä.

Toivakan-Joutsan 4H-yhdistys tekee tiivistä yhteistyötä Toivakan koulujen kanssa. Yhteistyön sisältöjen tarkoitus on tukea opetussuunnitelmaa, aktivoida nuoria ja vahvistaa toimintamenetelmänä tekemällä oppimista. Kouluyhteistyö rakentuu 4H-arvoille: harkinta, harjaannus, hyvyys ja hyvinvointi. Kouluyhteistyöstä esimerkkeinä ovat Ajokortti työelämään -koulutukset yseille, eri teemoilla (yrittäjyys, viikingit, Harry Potter) olevat pakopelit ja seppopelit (kirjaston käyttö, Adventure Race), metsäpäivät sekä Bisneskisa yseille.

Koulunuorisotyöhön osallistuvat myös paikallisten seurakuntien nuorisotyöntekijät uskonnottomin toimintatavoin ja tavoittein.

13 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Viestintä kodin ja koulun välillä tapahtuu lähinnä Wilman, mutta myös Pedanetin kautta. Henkilöstön ohjeita sijaitsee Wilmassa, Pedanetissa, lukuvuosiohjeessa ja niitä käsitellään VESO:ssa, YS-kokouksissa sekä muissa henkilöstöpalavereissa.

Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä Wilman lisäksi toimitaan myös puhelimitse ja kasvotusten järjestettävissä kohtaamisissa ja palavereissa.

14 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitetään kevään 2025 aikana yhteistyössä hyvinvointisuunnittelijan kanssa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

14.1 Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Toivakan kouluilla on olemassa lakisääteinen opetussuunnitelmaan kuuluva turvallisuussuunnitelma ja kriisisuunnitelma sekä vuosikello.

14.2 [Poissaolomalli](#)

1 Poissaolojen ennaltaehkäisy

Poissaoloja voidaan ennaltaehkäistä monin tavoin. Ennaltaehkäiseviä menetelmiä tai toimintatapoja ovat esimerkiksi

- Yhteisöllinen opiskeluhoito (KOR) ilmiöiden käsittely
- Sujuva yhteistyö kotien ja koulun välillä (aktiivinen yhteydenpito, vanhempainillat, vanhempainyhdistys ja -toimikunta, vanhempainvartit, muut tapahtumat)
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen (vuosikello, nuorisotyö koulussa, SohVa-toiminta, SohVa-taidekerho, opiskeluhoito, NEPSY- kasvatusohjaajan vetämät harjoitukset, KaMu, oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta)
- Hyvät oppilas-opettaja/-ohjaajasuhteet, joita jokainen opetushenkilöstöön kuuluva edistää päivittäisessä työssään
- Oppilaiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen, joita rehtori ja jokainen opettaja sekä ohjaaja edistää päivittäisessä työssään ja joita oppilaskunta, tukioppilas- ja kummiluokkatoiminta vahvistaa
- Ohjattu välituntitoiminta (nuorisotyön välituntitoiminta, harrastamisen Suomen malli)
- Poissaolojen säännöllinen seuranta
- Myönteinen ja kannustava palaute, vahvuuksien löytäminen, yksilöllinen kohtaaminen
- Poissaolojen syiden selvittämisen lisäksi on tärkeää miettiä, mistä syistä oppilaat tulevat kouluun, tunnistaa koulun vahvuudet ja vahvistaa niitä edelleen

2 Milloin on syytä olla huolissaan?

Huolta herättävät poissaolot

- Luvattomat poissaolot > puutu heti
- Selvittämättömät tai puutteellisesti selvitetty poissaolot > selvitä todellinen syy
- Toistuvat poissaolot tietynä viikonpäivänä tai tietyltä oppitunnilta (aineenopettaja on yhteydessä luokanohjaajaan, jos havaitsee runsaita poissaoloja omassa oppiaineessaan)
- Poissaolot päivinä, jolloin on koe tai esitelmä, uintia tai muuta kehollista
- Toistuvat valittelut pääkivusta, huonosta olostajne., lisääntyneet terveydenhoitajan tai lääkärin luona käynnit
- Toistuvat myöhästymiset Huom. [NEPSY](#)- oppilaille on usein tyypillistä ”liukuva” aika kouluun tulemisessa. He saattavat esim. stressaantua aamulla suurien oppilasmäärien samanaikaisesta liikkumisesta koulun käytävillä. Jos kyseessä on tämän tyyppinen haaste, vanhemman kanssa keskustelu sekä toimintamallien luominen on suotavaa. Minuutilleen kouluun pakottaminen saattaa olla jopa haitallista oppilaalle ja syödä koulumotivaatiota. Opettajalta vaaditaan hyvää pelisilmää siihen, milloin kokonaistilanne huomioiden kannattaa tulla vastaan ja milloin vetää rajoja.
- Oppitunnilta ja koulusta poistuminen kesken päivän, ainakin toistuvasti

- Jatkuva yhteydenpito kotiin koulupäivän aikana
- Koululla hengailu menemättä oppitunneille
- Vaikeus palata kouluun sairauspoissaolon tai loman jälkeen

(Sergejeff ym. 2020: 5)

Varhaiset käyttäytymiseen liittyvät poissaolomerkit

- Kouluun lähtemisen vaikeus aamuisin
- Vaikeudet mennä tietyille tunneille, välitunneille tai ruokalaan
- Vaikeudet siirtyä tunnilta toiselle
- Toistuva ahdinko luokassa tai perheestä erotessa
- Toistuvat pyynnöt saada soittaa huoltajalle/muulle läheiselle päivän aikana
- Yhtäkkinen arvosanojen heikentyminen tai töiden loppuun saattamisen vaikeudet
- Yhtäkkinen muutos käyttäytymisessä tai persoonassa
- Vanhempien käyttäytyminen: lapsen käyttäytymisen toistuva selittäminen, toistuvat matkat, terveyteen liittyvät ”tekosyyt” -> Nämä merkit voivat kertoa myös muista ongelmista, kuten kaltoinkoittelusta tai mielenterveyden ongelmista

(Pelkonen, Jenni 2021)

3 Roolit ja vastuut

Koulun vastuut

Poissaolojen merkitseminen on kaikkien opettajien vastuulla. Myöhästymiset ja poissaolot tulee merkitä Wilmaan mielellään jo saman tunnin, mutta viimeistään saman koulupäivän aikana. Luokkakokousten poissaolojen säännöllinen seurantavastuu on luokanohjaajalla ja luokanopettajalla.

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan koulutuksen järjestäjän on ”seurattava oppivelvollisen opintojen edistymistä ja ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti” (12 §).

Monialainen yhteistyö on keskeinen osa mikäli poissaoloja alkaa kertyä.

Huoltajien vastuut

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan ”oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden” (9 §). Oppivelvollisuuden valvonnan laiminlyönnistä todetaan seuraavasti: ”Huoltaja, joka tahallaan tai törkeästi

huolimattomuudesta laiminlyö 9 §:ssä säädetyn velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, *on tuomittava oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä sakkoon*” (22 §). Huoltajan on ilmoitettava poissaoloista viipymättä ja selvitettävä poissaolon syy Wilmaan.

Perusopetuslain 35 § mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Huoltajien on syytä käyttää harkintaa anoessaan ylimääräisiä lomia. Toistuva loman haku ei ole suotavaa. Koulu edellyttää, että luvan saanut oppilas ei tilapäisen vapauttamisen vuoksi jää jälkeen opiskelussaan. **Poissaolosta on kaikille häntä opettaville opettajille annettava tieto sekä sovittava koulutehtävien hoitamisesta etukäteen.** Luokanopettaja voi myöntää oppilaalle enintään neljän päivän mittaisen vapautuksen koulunkäynnistä harkintansa mukaan. Tätä pidemmistä vapautuksista päätöksen tekee rehtori. Huoltaja hakee vapautuksen koulunkäynnistä Wilman sähköisellä lomakkeella. Lomake löytyy selaimella (ei sovelluksella) Wilman yläpalkista kolmen pisteen takaa.

Poissaolon myöntämisestä ei tule erillistä ilmoitusta tai päätöstä huoltajalle, mutta myönnetty poissaolo näkyy oppilaan tuntimerkinnöissä kyseessä olevien päivien kohdalla.

14.3 Toivakan perusopetuksen poissaolomalli

Poissaolomallia päivitettiin lukuvuoden 2024-2025 alussa vastaamaan läheisten yhteistyökuntien poissaolomallia. Alkuperäisessä poissaolomallissa käytössämme oli tuntirajat, nyt käytössä ovat oppilaan vuosiluokkakohtaisen tuntimäärän prosenttirajat. Syksystä 2025 alkaen saimme Wilmaan WilmaNotin, joka ilmoittaa automaattisesti luokanopettajalle tai luokanvalvojalle, huoltajalle ja rehtorille, kun seuraava poissaolojen määrän raja on lähestymässä ja tarvitaan mallin mukaista puuttumista ja keskustelua.

1 Varhainen puuttuminen

Poissaoloihin on erittäin tärkeää puuttua matalalla kynnyksellä aina, kun huoli herää. Yksittäisetkin luvattomat poissaolot ovat huolta herättäviä. Jokaiseen luvattomaan poissaoloon tulee puuttua heti ja ne tulee selvittää. Mikäli oppilaalla on huolta herättäviä poissaoloja, voit edetä esimerkiksi seuraavasti:

1. Keskustele oppilaan kanssa.
2. Keskustele huoltajan kanssa (Ohje: Keskustelu oppilaan ja huoltajan kanssa).
3. Sovi rästittehtävien hoitamisesta.
4. Kerro seuraavasi poissaoloja muutaman viikon ajan.
5. Jos ajanjaksolla ilmenee uusia huolta herättäviä poissaoloja, ota uudelleen yhteyttä kotiin ja konsultoi oppilashuoltoa. Muutoin oppilashuoltoa voi konsultoida tarvittaessa.
6. Jos uusia huolestuttavia poissaoloja ei tule, voit merkitä asian käsitellyksi esim. Wilmaan (tämä on hyvä merkitä, mikäli huolestuttavia tai runsaita poissaoloja ilmeneekin myöhemmin).

2 Kun poissaolojen tuntiraja ylittää 50 tuntia opettaja etene seuraavasti

1. Keskustele oppilaan kanssa.
2. Wilma viesti kotiin ”Huomasin poissaolojen tuntimäärän 50 täyttyneen”. Keskustele huoltajan kanssa. Jos poissaolot on selvitetty uskottavasti ja oppilaasta ei ole huolta, opiskeluhoiltopalaveria ei tarvitse järjestää. Kirjaa Wilmaan keskustelumerkintä oppilaan tuntimerkintöihin.
3. Pienestäkin huolesta opiskeluhoillon konsultaatio ja palaveri.

3 Kun poissaolojen tuntiraja ylittää 100 tuntia opettaja, etene seuraavasti

1. Keskustele oppilaan kanssa.
2. Keskustele huoltajan kanssa (Ohje: Keskustelu oppilaan ja huoltajan kanssa). Täyttäkää alkukartoituskysely (opettaja ja huoltaja), jos koette sen tarpeelliseksi. Kyselyä voi käyttää keskustelun tukena.
3. Jos poissaolot on selvitetty uskottavasti ja oppilaan koulunkäynnin suhteen ei ilmene huolta, opiskeluhoiltopalaveria ei tarvitse järjestää. Tällöin on kuitenkin sovittava siitä, miten rästitehtävät hoidetaan. Wilmaan merkintä esim. ”Keskustelu”
4. Mikäli huolta herättäviä tekijöitä on, ehdota opiskeluhoiltopalaveria. Kutsu palaveriin tärkeiksi kokemasi toimijat (esim. kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja jne.).
5. Poissaolojen syiden selvittämiseksi voidaan täyttää (LIITE 2) ISAP-kartoituskysely, pienemmille oppilaille SRA-S.
6. Sopikaa palaverissa mahdollisten rästiin jääneiden tehtävien hoitamisesta ja muista tukitoimista. Aseta seurannalle aikataulu ja sopikaa seurantapalaveri. Huolehdi palaverin asianmukaisesta kirjaamisesta.
7. Mikäli seurantapalaverissa todetaan, että poissaolot eivät ole kasvaneet, voidaan seuranta päättää toistaiseksi. Arvioidaan, miten tukitoimet ovat olleet hyödyksi ja jatketaan niitä.
8. Mikäli poissaolot kasvavat myöhemmin, ota uudestaan yhteys kotiin.

4 Jos poissaolot edelleen jatkuvat eivätkä sovitut tukitoimet riitä, poissaolot kasvavat 120 tuntiin, opettaja etene seuraavasti

1. Kutsu koolle uusi opiskeluhoiltopalaveri tai monialainen asiantuntijaryhmä, kutsu myös rehtori mukaan palaveriin. Huolehdi asianmukaisesta kirjaamisesta ja huoltajan kirjallisesta suostumuksesta palaverin kokoonpanoon.
2. Arvioi palaverissa, miten tukitoimet ovat toimineet (mistä on ollut apua, mitä lisätukitoimia tarvitaan). Sopikaa uusista tukitoimista ja seurantapalaverista.
3. Konsultoi monialaisia asiantuntijoita (perhetyöntekijä, sosiaalityöntekijä, kuraattori, psyk. sh., jne.), mikäli eivät vielä olleet palaverissa mukana.
4. Ota yhteys lastensuojeluun sosiaalihuoltolain mukaista yhteydenottoa tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitusta varten. Yhteistyön kannalta on hyvä keskustella huoltajan kanssa ennen yhteydenottoa/ilmoitusta.

15 LÄHTEITÄ JA LINKKEJÄ

Koulupoissaolojen interventiotaulukko perusopetusikäisille (Kearneyn SRAS-R-kyselyn poissaolosyiden mukaisesti jaoteltu)

Koulua käymättömät oppilaat – Pieni opas koulunkäynnin tueksi

Lastensuojelun käsikirja

Lastensuojelulaki § 25

Pelkonen, Jenni 2021: AVI:n koulutus koulupoissaoloista ja kouluun kiinnittymisestä

Sergejeff, Johanna; Mantila, Harri & Pilbacka-Rönkä, Tiina 2020: Tuettua verkko-opetusta erityistilanteissa. Tuuve-loppuraportti. – 31.12.2021

Sosiaalihuoltolaki § 3

18 LIITTEET

LIITE 1 Alkukartoituskysely huoltajalle ja opettajalle

pvm _____

Vastaaja: huoltaja

opettaja

Huoltaja ja opettaja täyttävät oman versionsa kyselystä. Merkitse, millaista huolta tunnet lapsesi/oppilaasi koulunkäynnistä.

1 ei lainkaan huolta, 2 vähän huolta 3 jonkin verran huolta, 4 paljon huolta, 5 erittäin paljon huolta

- Lapsen kaverisuhteet ja/tai koulukiusaaminen
- Haasteet tunne- ja vuorovaikutustaidoissa
- Haasteet koulumotivaatiossa
- Oppimisvaikeudet
- Koulunkäynnin vaikeudet (esim. kotitehtävien tekeminen, opiskeluvälineistä huolehtiminen)
- Tuntityöskentelyn haasteet (esim. työskentelyn aloittaminen/ylläpitäminen, ryhmätyöt)
- Koulun kuormittavuus, jaksaminen koulussa tai kotona koulupäivien jälkeen
- Tiettyihin opettajiin ja/tai oppiaineisiin liittyvät asiat
- Muihin koulun tilanteisiin (esim. ruokailu, välitunnit, juhlat, wc-käynnit) liittyvät asiat
- Poissaolot ja myöhästely
- Käyttäytymisen haasteet

- Päivärytmiin liittyvät huolet (esim. vuorokausirytmii, kotiintuloajat, ruokailuajat ja ruutuaika)
- Lapsen terveyteen liittyvät asiat
- Yhteistyö kodin ja koulun välillä
- Jokin muu, mikä?

Lomakkeen täyttämisen jälkeen keskustellaan

- Mitä oppilas itse ajattelee omasta koulunkäynnistään?
- Minkä asioiden hän haluaisi muuttuvan?
- Millaisista asioista oppilas, huoltaja ja opettaja ovat eniten huolissaan?
- Nousiko lomakkeista asioita, jotka oppilas, huoltaja ja opettaja ovat arvioineet eri tavoin? Mistä erot voisivat johtua?
- Millaisena oppilaan tilanne näyttäytyy kotona ja koulussa?
- Miten huolta aiheuttaviin tekijöihin voitaisiin vaikuttaa?
- Asetetaan yhteiset tavoitteet ja pohditaan, mitä oppilas, huoltaja, koulu ja muut toimijat voisivat tehdä asian ratkaisemiseksi.

Huolenaiheet, tavoitteet ja tuen keinot kirjataan palaverista kirjoitettavaan muistioon. Alkukartoituskyselyt säilytetään seurantaan varten

LIITE 2 Tarkemmat poissaolokartoituskyselyt ja koulunkäyntikyvyn arviointitesti -ja arvio

Lisäksi voidaan tehdä

- Laajempi poissaolokartoituskysely oppilaalle itselleen esimerkiksi ennen palaveria
11-18-vuotiaille sopivat kysymykset [Koulupoissaolojen oireet ja syyt kartoitus ISAP](#)
7-17- vuotiaille sopivat kysymykset [Lapsen paras, yhdessä enemmän SRA-S](#)
- Valterin [koulunkäyntikyvyn arviointitesti ja toimintakykyarvio](#) kartoittaa oppilaan, huoltajan ja ammattihenkilöiden yhteistä näkemystä oppilaan toimintakyvystä.

LIITE 3 Tsekkilista opettajalle

Mitä toimia poissaoloihin puuttumiseksi on tehty?

- Oppilaan kanssa keskustelu
- Huoltajan kanssa keskustelu
- Rästitehtävistä sopiminen (yhteistyössä oppilaan ja aineenopettajien kanssa)
- Opiskeluhoitoryhmän konsultointi
- Alkukartoituskysely opettajalle ja huoltajalle
- Laajempi kartoituskysely poissaolojen syiden selvittämiseksi (ISAP tai SRA-S)
- Opiskeluhoitolpalaveri
- Monialainen työryhmä

- Kuraattorin/koulupsykologin konsultointi
- Muun asiantuntijan konsultointi
- Huolipuhelu/yhteydenotto lastensuojeluun
- Sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi yhdessä huoltajan kanssa (keskustele vanhemman kanssa ennen yhteydenottoa)
- Lastensuojeluilmoitus